

Marta Gregorc
Cerovec Stanka Vraza 38
2259 Ivanjkovci

Puklavec Family Wines d.o.o.
Kolodvorska cesta 11
2270 Ormož
info@puklavecfamily.com

Zadeva: Zemeljski plaz – Cerovec Stanka Vraza

Spoštovani,

na parcelah 21, 20 in 18/1 (vse k. o. 296) se je dne 16. 05. 2023 sprožil zemeljski plaz. Plaz iz zahodnega dela parcele 21 je odneslo proti hiši in gospodarskemu poslopju (Cerovec Stanka Vraza 38). Plaziti je začelo tudi na večjem delu med parcelama 21 in 20. Plaz je uničil del sadovnjaka in del ograje, zaradi plazu sta ogroženi hiša in gospodarsko poslopje, okolico hiše in dvorišče je zalil mulj, potrebna je bila intervencija gasilcev. V preteklosti (marec 2016) je na območju že plazilo, in sicer na SZ delu parcele 21 in J delu parcele 9/1. Pred tem plazenja zemljine na območju ni bilo.

V zimskem času (2023) so na obsežnejšem območju nad plazom na parceli 24/1, k. o. 296 potekala obsežnejša zemeljska dela (planiranje zemljine in pozneje zasaditev trte). Z novo zasaditvijo se je nekoliko spremenila tudi lega nasada – linijski potek zasaditev trt. Zaradi zemeljskih del in obsežnejšega območja brez vegetacije se je pomembno povečal hipni odtok, ki je bil iz večjega območja usmerjen neposredno proti stanovanjskim objektom, nad katerimi je prišlo do udara zemljine.

Območje je prepoznano kot **erozijsko območje** tudi v Odloku o občinskem prostorskem načrtu občine Ormož (Uradni vestnik Občine Ormož, št. 4/2013); v skladu s sedmim odstavkom 34. je kot tak prepoznan celoten gričevnat del občine. V skladu z Odlokom se **na erozijskih območjih ne načrtuje ureditev, ki lahko s svojim delovanjem povzročijo naravne nesreče**. Enota urejanja prostora EU 58 ima med omejitvami med drugim navedeno tudi erozijo ter splošne in podrobne prostorske pogoje (člen 45). 124 člen Odloka določa, da je pri vseh posegih potrebna **ustrezna odvodnja meteornih vod, s čimer se prepreči erozija in plazenje terena**; isti člen določa, da se pri gradnji objektov in **drugih posegih na nagnjenih zemljiščih in zemljiščih, ki mejijo na ta zemljišča, izdelajo tudi geomehanske raziskave za širše območje nameravanega posega**. Glede na geomehansko poročilo se po potrebi izdelata **projekt sanacije**, s katerim se preprečijo vplivi nameravane gradnje na sosednja zemljišča. Upošteva se še pogoje iz 82. člena tega odloka, ki med drugim določa, da se v gričevnatem delu občine na erozijskih območjih **ne načrtuje ureditve, ki lahko s svojim delovanjem povzročijo naravne nesreče**. **Pri posegih v bližini območij**, ki so bila že sanirana ali so **potencialno plazljiva**, se v **projektni dokumentaciji preveri nosilnost tal**. Na erozijskih območjih se pri gradnji novih objektov in posegih na obstoječih objektih uredi ustrezna odvodnja meteornih vod, s čimer se prepreči erozija in plazenje terena. Po potrebi se izdelata **geološke raziskave** in na njihovi podlagi

izdela načrt sanacije, ki je sestavni del projektne dokumentacije za načrtovani objekt ali ureditev.

Zakon o vodah v 88. členu določa:

- (1) Za **plazljivo območje** se določijo zemljišča, kjer je zaradi pojava vode in geološke sestave tal **ogrožena stabilnost zemeljskih ali hribinskih sestojev**.
- (2) Na **plazljivem območju** lastnik zemljišča ali **drug posestnik ne sme posegati v zemljišče tako, da bi se zaradi tega sproščalo gibanje hribin ali bi se drugače ogrozila stabilnost zemljišča**.

Na območju iz prejšnjega odstavka je med drugim **prepovedano**:

- poseganje, ki bi lahko povzročilo **dodatno zamakanje zemljišča** in dvig podzemne vode,
- **izvajati zemeljska dela, ki dodatno obremenjujejo zemljišče** ali razbremenjujejo podnožje zemljišča.

Na območju, na katerem se je sprožil plaz je velika verjetnost plazov, zato gre za ogroženo območje. Ogrožena območja natančneje določa 83. člen Zakona o vodah, med njimi so tudi plazljiva območja. Plazljiva območja so bila opredeljena v Načrtu upravljanja voda za vodni območji Donave in Jadranskega morja 2009 – 2015.

Slika 1: Verjetnost pojavljanja plazov (vir: karta plazljivih območij, Geološki zavod RS)

Zaradi varstva pred zemeljskimi in hribinskimi plazovi se v predpisu iz drugega odstavka 85. člena tega zakona določijo podrobnejši pogoji za posege v prostor ali izvajanje dejavnosti iz prejšnjega odstavka.

Pogoje in omejitve za izvajanje dejavnosti ali poseganje v prostor na ogroženem območju predpiše vlada, ob upoštevanju določb drugega odstavka 86. člena, drugega odstavka 87. člena, drugega in tretjega odstavka 88. člena in drugega odstavka 89. člena tega zakona, podrobneje pa se določijo v **vodnem soglasju**.

Obveznost pridobitve vodnega soglasja na ogroženih območjih določa 150. Člen Zakona o vodah, v skladu s katerim se lahko poseg v prostor, ki bi lahko trajno ali začasno vplival na **vodni režim** ali stanje voda, lahko izvede samo na podlagi vodnega soglasja.

Poseg iz prejšnjega odstavka je med drugim tudi:

- **poseg na varstvenih in ogroženih območjih,**
- **hidromelioracija in druga kmetijska operacija,** gozdarsko delo, rudarsko delo ali **drug poseg, zaradi katerega lahko pride do vpliva na vodni režim.**

Vodno soglasje je potrebno pridobiti pred **vsakim posegom v prostor**, ki bi lahko **trajno** ali **začasno** vplival na **vodni režim** ali stanje voda. Potrebno je v primeru, da je poseg predviden na vodnem ali priobalnem zemljišču oziroma v neposredni bližini vodotoka, da gre za poseg na vodovarstvenem, poplavnem, erozijsko ogroženem, plazovitem ali **plazljivem območju**, poseg, ki je potreben za izvajanje vodne pravice ali za izvajanje javne službe po zakonu o vodah, poseg, kjer lahko pride do vpliva na podzemne vode, zlasti bogatenje vodonosnika ali vračanje vode v vodonosnik ter za hidromelioracije in **druge kmetijske operacije**, gozdarska in rudarska dela ali drug poseg, zaradi katerega lahko pride do **vpliva na vodni režim** ali stanje voda.

181. člen Zakona o vodah določa, da se z globo od 4.000 eurov do 125.000 eurov za prekršek kaznuje pravna oseba, ki stori prekršek, če ravna v nasprotju s tretjim odstavkom 88. člena.

Z globo od 600 eurov do 2.000 eurov se kaznuje za prekršek iz prvega odstavka tega člena tudi odgovorna oseba pravne osebe ali odgovorna oseba samostojnega podjetnika posameznika, odgovorna oseba posameznika, ki samostojno opravlja dejavnost ali odgovorna oseba v državnem organu ali organu samoupravne lokalne skupnosti.

Inšpekcijski nadzor nad izvrševanjem določb tega zakona in na njegovi podlagi izdanih predpisov izvajajo inšpektorji, pristojni za vode.

Kot je razvidno iz terenskih ogledov in priloženih fotografij, je omenjeni plaz nedvomno posledica obsežnih zemeljskih del neposredno nad stanovanjskimi objekti. Plaz se je sprožil zaradi hipnega odtoka padavinske vode iz omenjenega območja obsežnejših zemeljskih del ki meri ca 1 ha.

Menimo da je podjetje Puklavec Family Wines d.o.o. pri ureditvi območja delovalo v nasprotju z Zakonom o vodah in je neposredno odgovorno za sprožitev plazu in povzročeno škodo. V dogovoru s predstavnikom podjetja dne 17.05.2023, bo podjetje pristopilo k izvedbi začasne rešitve vzpostavitve odvodnjavanja voda na način, da voda iz vinogradov ne bo več zatekala na območje plazu. Na današnji ponovni poziv k ukrepanju smo prejeli obljubo, da bo stvar urejena še danes.

Od podjetja Puklavec Family Wines d.o.o. pričakujemo:

- **takojšnje ukrepanje za začasno učinkovito ureditev odvodnjavanja** območja na način, da bo preprečeno nadaljnje plazenje na območju, ki ogroža stanovanjske objekte;
- da v skladu z Zakonom o vodah **nemudoma pristopi k pridobitvi ustreznega vodnega soglasja in pogojev** ter njihovo dosledno upoštevanje na način, da bo trajno preprečeno nadaljnje plazenje na širšem območju že izvedenih obsežnejših zemeljskih del na parceli št 24/1, k. o. 296 (poleg omenjenih parcel plazi tudi na parcelah 28/2 in 27, k. o. 296);
- sprotno **obveščanje** o načrtovanih posegih in napredku za rešitev problematike na obravnavanem območju,
- dosledno **upoštevanje zakonodaje**, ki velja za ogrožena območja,
- konstruktivno **sodelovanje pri odpravljanju posledic** plazu v skladu z dogovorom z občino in lastniki prizadetih zemljišč.

V pričakovanju odgovora vas lepo pozdravljamo.

Cerovec, 19. 05. 2023

Marta Gregorc

V vednost:

- Občina Ormož (obcina.ormoz@ormoz.si, mitja.mar@ormoz.si)
- Krajevna skupnost Ivanjkovci (krajevna_skupnost_ivanjkovci@siol.net)

Priloga 1: Fotografije plazu in posledic

Slika 2: pogled od plazu proti objektom

Slika 3: Plaz med prekrivanjem s folijo (16. 05. 2023)

Slika 4: Odstranjevanje mulja (16. 05. 2023)

Slika 5: izrez video posnetka neposredno pred sprožitvijo plazu (16. 5. 2023), ki prikazuje hipni odtok vode iz novo zasajenega vinograda proti območju plazu

Slika 6: ročno skopan jarek nad plazom za preusmeritev vode iz vinograda v času padavin (posnetek je nastal dne 17. 05. 2023)